

Βρυξέλλες, 20 Μαΐου 2022
(OR. fr)

9175/22

ESPACE 55

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	<i>Προετοιμασία του Συμβουλίου «Ανταγωνιστικότητα» (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Έρευνα και Διάστημα), 9 και 10 Ιουνίου 2022</i> Ανθεκτικότητα και ανταγωνιστικότητα του ενωσιακού διαστημικού προγράμματος <i>Συζήτηση προσανατολισμού</i>

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες ενημερωτικό σημείωμα για τη γενική συζήτηση προσανατολισμού του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας (Διάστημα) της 10ης Ιουνίου 2022.

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ,
ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΑ - 10 Ιουνίου 2022**

ΔΙΑΣΤΗΜΑ

Συζήτηση προσανατολισμού

Η ανθεκτικότητα και η ανταγωνιστικότητα του ενωσιακού διαστημικού προγράμματος

Ιστορικό

1. Το Συμβούλιο καλείται να εγκρίνει σχέδιο συμπερασμάτων για το πρόγραμμα Copernicus με ορίζονται το 2035, με βάση τρεις πυλώνες: την Πράσινη Συμφωνία, την ψηφιακή μετάβαση και την ασφάλεια που θα συμβάλλουν σε μια πιο ανθεκτική Ευρώπη. Στα συμπεράσματα αυτά προτείνονται συστάσεις και προσανατολισμοί για το μέλλον του προγράμματος Copernicus, τονίζοντας ιδίως τη συμβολή του προγράμματος στις κλιματικές προκλήσεις, την εμφάνιση νέων φορέων της διαστημικής οικονομίας που συμπληρώνουν και ενισχύουν την ανθεκτικότητα της διαστημικής αρχιτεκτονικής και τη συμβολή του προγράμματος στις προκλήσεις ασφάλειας που αντιμετωπίζει η Ένωση.
2. Το Συμβούλιο καλείται επίσης να εγκρίνει σχέδιο συμπερασμάτων για μια ενωσιακή προσέγγιση όσον αφορά τη διαχείριση της διαστημικής κυκλοφορίας, με άξονα τρεις πυλώνες: την ενίσχυση των ενωσιακών ικανοτήτων επιτήρησης και παρακολούθησης του διαστήματος· τον συντονισμό των κανονιστικών ρυθμίσεων και της τυποποίησης· και την ενίσχυση της φωνής της Ένωσης στη διεθνή σκηνή προκειμένου να προωθηθεί αυτή η κοινή προσέγγιση.

3. Τον Φεβρουάριο του 2021 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με σχέδιο δράσης για τις συνέργειες μεταξύ της πολιτικής, της αμυντικής και της διαστημικής βιομηχανίας, η οποία αναφέρεται σε δύο νέα εμβληματικά έργα της Επιτροπής στον τομέα της διαχείρισης της διαστημικής κυκλοφορίας και της ασφαλούς συνδεσιμότητας. Ειδικότερα, στη σύνοδο κορυφής των Βερσαλλιών τον Μάρτιο του 2022, οι αρχηγοί κρατών επανέλαβαν την ανάγκη για περισσότερες επενδύσεις σε στρατηγικούς παράγοντες διευκόλυνσης, όπως η κυβερνοασφάλεια και η διαστημική συνδεσιμότητα. Επιπλέον, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης προετοιμάζουν μια διαστημική στρατηγική για την ασφάλεια και την άμυνα.

Οι νέες προκλήσεις της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας

4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει παγκόσμια διαστημικά προγράμματα αναφοράς που προσφέρουν αυτόνομες ευρωπαϊκές υπηρεσίες στους τομείς της γεωσκόπησης και της δορυφορικής πλοήγησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις ενσωμάτωσε σε ένα διαστημικό πρόγραμμα το 2021 και πρόσθεσε δύο νέες συνιστώσες σχετικά με την επιτήρηση της κατάστασης στο διάστημα και με τις κυβερνητικές επικοινωνίες. Τον Φεβρουάριο του 2022, η Επιτροπή πρότεινε έτσι ένα νέο - υπό συζήτηση - πρόγραμμα ασφαλούς δορυφορικής συνδεσιμότητας χαμηλής λανθάνουσας καθυστέρησης, το οποίο θα μπορούσε να συμπληρώσει τις ευρωπαϊκές διαστημικές υποδομές. Χάρη στις υπηρεσίες που παρέχουν, για παράδειγμα καθιστώντας εφικτό τον εντοπισμό θέσης ή την απόκτηση πιο αυτόνομων μέσων επιτήρησης, την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής ή εξασφαλίζοντας την εγγυημένη και ασφαλή παγκόσμια πρόσβαση σε δορυφορικές τηλεπικοινωνίες - απαραίτητη σε καταστάσεις διαχείρισης κρίσεων - τα προγράμματα αυτά συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην ανθεκτικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασίζονται σε μια υψηλότερου παγκοσμίως επιπέδου ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία.

5. Ωστόσο, ως στρατηγικός χώρος για την εύρυθμη λειτουργία της ευρωπαϊκής οικονομίας και ασφάλειας, το διάστημα καθίσταται ολοένα και περισσότερο διεκδικούμενο και κορεσμένο. Αναπτύσσονται εδώ δύο συμπληρωματικές προσεγγίσεις: αναζωογόνηση του διαστημικού ανταγωνισμού που χρηματοδοτείται από τις διαστημικές δυνάμεις και αύξηση της συμμετοχής ιδιωτικών φορέων που χρησιμοποιούν χάρτες πορείας συμπληρωματικούς προς τις φιλοδοξίες των δυνάμεων αυτών. Ενώπιον αυτής της κατάστασης, η Ένωση οφείλει να τοποθετηθεί και να συμβιβάσει γρήγορα τις διαστάσεις της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας, οι οποίες πρέπει, ως εκ τούτου, να εξεταστούν από κοινού.
6. Η ανθεκτικότητα του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ εξαρτάται πρωτίστως από την αυτόνομη, ασφαλή και οικονομικά προσιτή πρόσβαση στο διάστημα και από τον έλεγχο των διαστημικών τεχνολογιών. Δεν υπάρχει ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική χωρίς αυτόνομη ευρωπαϊκή πρόσβαση στο διάστημα. Πρέπει να ενισχύσουμε ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα, την ευελιξία και την ικανότητα αντίδρασης σε αυτόν τον τομέα. Γενικότερα, η εξάρτηση της ΕΕ από τρίτες χώρες για λύσεις εκτόξευσης, βασικές τεχνολογίες ή κρίσιμες προμήθειες (επεξεργασμένες και προηγμένες πρώτες ύλες, εξαρτήματα) ενδέχεται να αποδυναμώσει τις προσπάθειες της Ένωσης να προωθήσει την ασφάλεια και την ανεξαρτησία της και, κατά συνέπεια, το επίπεδο αυτονομίας των ενωσιακών συστημάτων με παγκόσμια κάλυψη όσον αφορά τη δορυφορική πλοήγηση, τη γεωσκόπηση και τις δορυφορικές επικοινωνίες. Οι προσπάθειές μας για τεχνολογική ανεξαρτησία θα πρέπει να ενισχυθούν ιδίως μέσω του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και της επιτάχυνσης των εργασιών για την εξασφάλιση της πρόσβασης σε κρίσιμες πρώτες ύλες, αλυσίδες αξίας και αλυσίδες εφοδιασμού ζωτικής σημασίας για το διαστημικό πρόγραμμα, ιδίως σε στρατηγικούς τομείς, οι οποίοι μπορεί να υφίστανται εξωτερικές πιέσεις. Η ανθεκτικότητα συνεπάγεται προσήλωση και βραχυπρόθεσμο κόστος που είναι σκόπιμο να καταβληθεί με κίνδυνο διαφορετικά να πληρώσει η ΕΕ το τίμημα της εξάρτησής της από άλλες δυνάμεις.

7. Το Συμβούλιο καλείται να διερευνήσει τρόπους βελτίωσης της επιτήρησης και της προστασίας των διαστημικών υποδομών της ΕΕ και να διασφαλίσει την ανθεκτικότητά τους. Οι διαστημικές υποδομές είναι όλο και περισσότερο εκτεθειμένες τόσο σε κινδύνους ατυχήματος, όπως συγκρούσεις με άλλους δορυφόρους ή υπολείμματα και παρεμβολές ραδιοσυχνοτήτων, όσο και σε σκόπιμες απειλές, όπως επιθέσεις σε τροχιά ή παρενοχλήσεις. Για μεγαλύτερη προστασία των διαστημικών υποδομών, θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε ειδικές τεχνολογίες ή ωφέλιμα φορτία, να υιοθετήσουμε μια προσέγγιση ασφάλειας, βιωσιμότητας και πρόληψης από τη στιγμή του σχεδιασμού νέων διαστημικών συστημάτων και καθ' όλη τη διάρκεια της εξέλιξης και του κύκλου ζωής των υφιστάμενων στοιχείων/συστημάτων του διαστημικού προγράμματος, ή και να ενσωματώσουμε νέες τεχνολογίες. Αυτά τα πρόσθετα μελήματα θα συμβάλουν ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής προσφοράς στο καλύτερο επίπεδο.
8. Η ανάδυση νέων φορέων στην Ευρώπη - το Νέο Διάστημα - αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας μας και τη μελλοντική ανθεκτικότητα των προγραμμάτων μας. Με βάση ιδίως το έργο της Επιτροπής στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας CASSINI, θα πρέπει να διερευνήσουμε τρόπους μεγιστοποίησης του δυναμικού των νέων καινοτόμων τεχνολογιών, υπηρεσιών ή προϊόντων και βιομηχανικών διαδικασιών αυτών των νέων φορέων και να τις εντάξουμε αποφασιστικά στην ανάπτυξη νέων υποδομών και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων υποδομών ή στην ανάπτυξη και την παροχή νέων υπηρεσιών.

9. Με το διαστημικό πρόγραμμα, η ΕΕ διαθέτει μοναδικούς διαστημικούς πόρους παγκοσμίου επιπέδου και υψηλών επιδόσεων. Θα ήταν σκόπιμο να διερευνήσουμε τρόπους ενίσχυσης της συμβολής τους στην ασφάλεια και την άμυνα και να αξιολογήσουμε τις ανάγκες και τις προϋποθέσεις που συνδέονται με την ανάπτυξη συγκεκριμένων υπηρεσιών με κατάλληλα μοντέλα διακυβέρνησης που σέβονται τα συμφέροντα ασφάλειας των κρατών μελών. Επιπλέον, το Συμβούλιο και ο ύπατος εκπρόσωπος έχουν αρμοδιότητα να αντιδρούν σε περίπτωση απειλών ή επιθέσεων κατά κρίσιμων διαστημικών υπηρεσιών για την ΕΕ δυνάμει της απόφασης του Συμβουλίου για την κοινή δράση (απόφαση ΚΕΠΠΑ 2021/698). Η ανατροφοδότηση εμπειριών σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας απόφασης στο πλαίσιο του πολέμου στην Ουκρανία μπορεί να οδηγήσει σε προσαρμογές της απόφασης, προκειμένου να βελτιωθεί η αντίδραση της Ένωσης στις αυξανόμενες απειλές και να εξασφαλιστεί στενός συντονισμός με τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξετάσουμε τα ζητήματα αυτά προκειμένου να συμβάλουμε αποτελεσματικά στις εργασίες για τη διαστημική στρατηγική για την ασφάλεια και την άμυνα.

Ερώτημα

Ποια μέτρα θα πρέπει να λάβουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της για να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ ώστε να συνάδει με τις προκλήσεις ανταγωνιστικότητας;